

Drzewa i krzewy

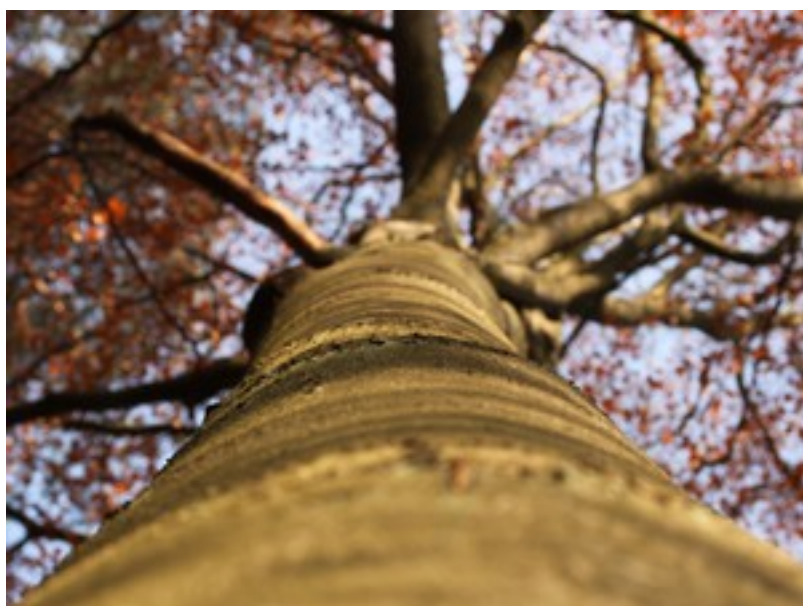

Głównym gatunkiem występującym na obszarze DPN jest sosna, zajmująca 80% powierzchni leśnej. Tworzy ona lite drzewostany oraz występuje z innymi gatunkami, głównie z bukiem. Buk zwyczajny, tworzący najpiękniejsze lasy Parku, stanowi 9% powierzchni leśnej. Sosnom i bukowi towarzyszą dęby: szypułkowy i bezszypułkowy (3%). Lasy łąkowe w dolinach rzek oraz lasy w miejscach bagiennych, ale żyznych, zdominowane są przez olszę czarną (3%). W obniżeniach terenu i wokół torfowisk spotkamy ciemne skupienia świerka (1%). Podstawowym gatunkiem lasotwórczym towarzyszy wszędobyłska brzoza i nieco mniej pospolita jarzębina. W wilgotnych miejscach zdarza się domieszka jesionu, wiązu górskiego i szypułkowego. Na zboczach dolin rzecznych rosną skupienia graba. Czasem w lasach spotyka się i inne domieszki: wierzbę iwę, topolę osikę, wiązy, lipę, wierzbę białą i kruchą, klony i jawory.

Najpospolitsze krzewy to charakterystyczne dla środkowej części Puszczy Drawskiej jałowce i żarnowce. Te gatunki związane są z nieco uboższymi siedliskami, towarzysząc dębom i sośnie. W miejscach nieco żyzniejszych, na tzw. siedliskach grądowych, spotykana jest leszczyna. W podmokłych łąkach występuje kwitnąca w maju czeremcha. W lesie spotkamy również różne gatunki jeżyn, maliny i porzeczki. Zarośla na skrajach lasów, wśród pól i sporadycznie pod rozluźnionymi

drzewostanami budują: tarnina, głogi, bez czarny, efektowna jesienią trzmielina. Na ciepłych siedliskach spotyka się berberys i szakłak, a na miejscach wilgotnych trzmielinę, kalinę, derenia świdwę i kruszynę. Na torfowiskach wysokich znajdziemy skupienia odurzająco pachnącego bagna i brzozy omszonej. Na torfowiskach źródliskowych i gdzieś w dolinach rzecznych są niewielkie skupienia olszy szarej. Dawnym osadom ludzkim towarzyszą krzewy bzu lilaka, stare jabłonie, grusze i śliwy. Wzdłuż dróg i przy osadach rosną lipy: drobno- i szerokolistne, klony, jawory, lilaki, i kasztanowce.

Do skrajnie rzadkich i zasługujących na ochronę drzew należą: jarzab brekinia (brzęk) i cis. Na szczególną opiekę zasługują dzikie formy gruszy i jabłoni. Coraz rzadszy na tym terenie jest też wiąz szypułkowy i górski, a także klon polny. Jednym z najrzadszych krzewów jest borówka bagienna. Nad Drawą i Płoczną spotyka się chroniony i efektowny wawrzynek wilczczyko. Oprócz rodzimych drzew i krzewów, spotkamy też wiele gatunków obcego pochodzenia, sadzonych przez człowieka. Należą do nich powszechnie znane kasztanowce, a także drzewa leśne: daglezja, dąb czerwony, modrzew, wejmutka, jesion pensylwański, jodła i uprawne topole. Sadzona niegdyś robinia pseudoakacja rozprzestrzeniła się wszędzie sama. W podszyciu wielu lasów panoszy się, rozsadzona niegdyś przez leśników, czeremcha amerykańska, a w kilku miejscach nad Drawą rośnie bez koralowy. Przy osadach i w żywopłotach pospolita jest róża pomarszczona.

„Tam rośnie największe ze wszystkich drzew. Potężny gładki pień połyskiwał ciemnym srebrem, a wystrzelał w górę wysoko jak wieża i wysoko nad ziemią rozpościerał pierwsze konary nakryte cienistą kopułą liści”. Tak Tolkien w swojej powieści opisywał buki, opis ten pasuje także do buków Puszczy.

Buk, najpiękniejsze z drzew Puszczy Drawskiej, łatwo odróżnić od innych gatunków po charakterystycznej, srebrzystej, gładkiej korze i ciemnozielonych, błyszczących, delikatnie na brzegu owłosionych liściach. Charakterystyczne, trójgraniaste orzeszki, zwane bukwią, osadzone są w zdrewniałej okrywie pokrytej kolczastymi wyrostkami.

Buk nie owocuje obficie co roku. Tak zwane lata nasienne zdarzają się co 5 - 8 lat, będąc przeplatane tak zwanymi latami głuchymi, w których orzeszki bukowe są bardzo nieliczne. Orzeszki bukowe i powtarzające się periodycznie momenty ich obfitości są ważnym elementem funkcjonowania ekosystemu leśnego, stanowiąc ulubione źródło pokarmu dla dzików, gołębi siniaków i leśnych gryzoni. Orzeszki są jadalne także dla człowieka. Miejscowa ludność woli jednak zbierać je i sprzedawać leśnikom, którzy wyhodują z nich bukowe siewki.

Buk jest ważnym gatunkiem lasotwórczym, tworząc praktycznie jednogatunkowe lasy - buczyny. W warunkach naturalnych, lasy takie niepodzielnie dominowały na wszystkich żyzniejszych siedliskach Puszczy Drawskiej.

Delikatna, wiosenna zieleń młodych liści bukowych i śpiew zamieszkujących bukowe lasy ptaków są nieodłącznymi elementami wiosny nad Drawą i Płociczną. Ciemne wnętrza bukowego lasu przynosi ochłodę w upalne, letnie dni. Złote i brązowe barwy jesiennego listowia buków, opadający z drzew „deszcz” bukowych orzeszków i żerujące w buczynach dziki składają się na obraz jesieni. Również zimą srebrne pnie buków kontrastują z bielą śniegu, tworząc niepowtarzalny obraz.

Najwyższe buki Puszczy Drawskiej rosną w uroczysku Radęcin. Dorastają do 47 m wysokości - to najwyższe drzewa tego gatunku znane na nizinach Polski. Do najgrubszych należą, rozgałęziające się na kilka pni, buk nad Drawą koło Bindugi Trzy Dęby (liczący 525 cm obwodu) i buk w lesie w pobliżu Osowiec (475 cm obwodu).

Lasy bukowe, a zwłaszcza bukowe starodrzewy, takie jak w Radęcinie osiągają zasobność ok. 800m³/ha, będąc pod tym względem najbogatszymi z nizinnych zbiorowisk leśnych.

Z bukiem związana jest specyficzna flora rosnących na jego korze porostów, mchów epifitycznych, oraz specyficzna i bogata fauna zasiedlających jego drewno owadów. Buczyny odznaczają się bogatą i ciekawą florą grzybów (lakówka ametystowa, twardzioszek czosnkowy, soplówka gałęzista, hakownica spłaszczona) i specyficzną fauną (muchotłówka mała, gołąb siniak).

Dąb bezszypułkowy jest obok dębu szypułkowego, rodzimym gatunkiem dębu występującego w Puszczy Drawskiej. Od dębu szypułkowego różni się: żołędziami osadzonymi wprost na gałązkach (nie na szypułkach), liśćmi o bardzo regularnym kształcie i najczęściej klinowatej nasadzie, płytko i regularnie spękaną korą. Zazwyczaj ma też smukły pokrój cechujący się prostym i wyżej ugałęzionym pniem. Dąb ten może rosnąć na siedliskach uboższych i suchych niż jego szypułkowy krewniak. Jest on podstawowym gatunkiem lasotwórczym ubogich dąbrów oraz pospolitą domieszką w drzewostanach buczyn. To właśnie dąb bezszypułkowy wkracza także na najuboższe siedliska, towarzysząc tam sośnie pospolitej. Jego wąskostoite drewno należy do najcenniejszych surowców drzewnych, będąc cenione wyżej, niż drewno jego szypułkowego krewniaka. Dla dębu bezszypułkowego Puszcza Drawska jest jednym z krajowych centrów jego występowania. Dęby w uroczysku Radęcin, osiągają blisko 50m wysokości, należą do największych w Polsce. Drzewostany dębowe w Nadleśnictwie Krzyż (tuż na południe od otuliny

Drawieńskiego Parku Narodowego) należą do najlepszych pod względem jakościowym drzewostanów dębowych w Polsce.

Chociaż najstawniejsze i największe dęby w kraju to dęby szypułkowe, w Puszczy Drawskiej zachowało się wiele monumentalnych okazów dębu bezszypułkowego - oprócz wymienionych już dębów w „Radęcinie” np. dąb w uroczysku Makowy Ostrów k. Łaska i kilka innych. Dąb jest drzewem długowiecznym. W naszych warunkach klimatycznych żyje średnio do 800 lat.

Dąb szypułkowy jest okazałym drzewem osiagającym do 40 m wysokości. Posiada szeroką koronę, zazwyczaj krótki pień, grube konary. Kora jest ciemna, głęboko spękana. Liście są skórzaste z 3-6 parami zaokrąglonych klap, niesymetryczne, ogonki są bardzo krótkie. Kwiaty małe, rozdzielнопłciowe, rosnące na tym samym drzewie. Męskie to zielonkawe kotki, zwisające, skupione na cienkich szypułkach u podstaw młodych pędów, żeńskie zebrane po kilka na końcach pędów. Owocami są żołędzie osadzone na płaskiej miseczce na długiej szypułce

Data wydruku: 16.12.2018 08:00:01

Adres URL: <http://dpn.pl/drzewa-i-krzewy>